

„A márciusi program ma is a fejlődés programja és a magyar szabadelvűség diadala“

A szegedi liberális párt március 15-iki vacsorája

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi szabadelvű párt szerdán este rendezte meg hagyományos márciusi vacsoráját a Hágiban, ahol a párt tagjai igen szép számban jelentek meg.

Dr. Bodnár Géza üdvözölte a megjelenteket. A szabadelvű párt törhetetlen hittel tart ki az 1848-as gondolatok mellett — mondotta —, a „szabadság, egyenlőség, testvériség“ eszméje mellett. A szabadelvű polgárságot nem csak a lelkesedés, hanem a megváltozó és vezetői, amikor március 15-e emlékét megünnepeli. Az igazi március mielőbbi visszatérésére ürtette poharát.

Ezután

Dr. Dettre János

tartotta meg ünnepi beszédét.

Dettre János beszédének bevezető szavait mai számunk vezetőhelyén közöljük. Ezután Dettre a márciusi átalakulás jelentőségét fejtegette s azt a kérdést taglalta, hogy a negyvennyolcas törvényhozás mit valósított meg a március 15-i követelésekből. Idézte Petőfinek, Kossuthnak és Deák Ferencnek szavait s foglalkozott azzal a kérdéssel is, hogy a nemesség önkéntes nagyvlelkűségéből mondott-e le jogairól, vagy a forradalom fenyegetésének hatása alatt. Összehasonlította a negyvennyolcas sajtótörvényt a metternichi sajtójjal, a népképviselői elvet úgy valósították meg, hogy a rendi és népképviselői törvényhozó testület összeállításában alig volt különbség, a választójogi törvény a dolgozó polgárság nagy részének nem adott választójogot. A magyar szabadságharc tragikus összeomlásának egyik oka volt az is, hogy a felszabadított jobbágy nem jutott földjéhez s — ahogy ezt Kossuth megállapította, — a népet elkéséltette, hogy a felszabadított földhöz nem jutott hozzá.

— Akik március 15-én ünnepelnek, — fejezte be beszédét, — azoknak a márciusi programot a maga egészében kell vállalni. A márciusi programnak nemcsak nemzeti, de gazdasági és szociális tartalma is volt s a negyvennyolcas törvényhozás csak részeiben valósította meg ezt a programot. Pedig a márciusi program ma is a fejlődés programja, elmulthatatlan tartalma és foglalata a nemzeti haladás iránvának. Március 15-ike a magyar szabadelvűség diadala, aki hű marad március 15-éhez, az lélekben és megváltozódban nem lehet más, csak szabadelvű s aki szabadelvű, az harcaiban és munkájában örök utitársakként hordozza magával a márciusi gondolatok szépségeit és igazságait.

Dr. Pap Róbert

mondott ezután beszédét.

— Pártunk, — mondotta —, amely a polgári szabadságesszméknek talán utolsó fellegvára, ezzel az impozáns összejövettel bizonyosságát szolgáltatta annak, hogy a márciusi eszméket hiven megőrizte, azoknak szolgálatát vállalja és azok ébrentartása iránti kötelezettségét teljesíti. Az Önök részvétele a mi ünnepségünkön bizonyítja, mi tudatában vagyunk annak, bármint dühöng is szerte a világban az orkán, a diktatúrák és diktatórikus törekvések orkánja, a vihar elmúltával annál tisztábban és ragyogóbban fog fölkelni a szabadság napja, a társadalomnak, a jogegyenlőségen és az egyéni tehetségen és értéken alapuló fölépítése.

— Erre már biztató jelek vannak, dereng a láthatár, oszlóban a köd, de elveink megva-

lósulása attól függ, együtt talál-e bennünket az óra, amelyben munkánk megkezdhető lesz. Ha addig szétszóródunk, mint a pelyva és a kellő pillanatban nem tudunk együttesen munkához

Hódmezővásárhely 11 régiséget követel vissza a szegedi múzeumból

Móra Ferenc kopáncsi leleteit már régebben átengedte a szomszédváros Szegednek

(A Délmagyarország munkatársától.) Szeged és Hódmezővásárhely között, a kopáncsi leletek körül keletkezett nézeteltérést, ugylátszik nem sikerül békésen elintézni. Tegnap a vásárhelyi polgármester megbízásából Szegeden járt Gravácz Ferenc, a vásárhelyi múzeum vezetője és a kopáncsi régiségek kiadását kérte dr. Pálffy József polgármesterhelyettől. Pálffy közölte vele, hogy a város hatósága mielőtt ebben a kérdésben határozna, bevárja a Múzeumok és Könyvtárak Felügyelőségének véleményét.

Alkalmunk volt beszélni Gravácz Ferencel, aki magával hozta a kopáncsi leletekre vonatkozó összes iratokat is.

— Vásárhely ragaszkodik a kopáncsi leletekhez, — mondotta — és ha rövid idő alatt nem sikerül ezt a dolgot elintézni, akkor bepereliük Szeged városát. A kopáncsi régiségek ügye tisztára tulajdonjogi kérdés, ezen nem lehet vitázni. A Múzeumok és Könyvtárak Felügyelősége sem adhat véleményt, egyszerűen azért, mert ilyen szerv már nem működik, évekkel ezelőtt megszűnt. Vásárhely azokat a régiségeket kéri, amelyek Kovács Jenő földbirtokos tulajdonában voltak. Kovács Jenő csak szíveségből engedte át a szegedi múzeumnak addig az ideig, míg Móra Ferenc az igazgatója.

— A kopáncsi ásatásokkal kapcsolatosan kétféle régiségeket kell megkülönböztetni. Azokat a régiségeket, — 11 darabot —, amelyet most Vásárhely visszakövetel, nem néhai Móra Ferenc ásta ki a földből, hanem Kovács Jenő földbirtokos. A tanyáiban, szekrénybe zárva őrizte ezeket és egyszer a nála látogatóban járt Móra Ferencnek megmutatta. Móra ekkor engedélyt kért arra, hogy a kopáncsi halmozatok is ásatasson régiségek után. Talált is számos régiséget és ekkor elkérte Kovács Jenőtől a szekrényben őrzött 11 régiséget is. Azokról a régiségekről, amelyeket Móra Ferenc kiásott Kopáncson, Vásárhely már évekkel ezelőtt lemondott, de nem mondhatott le a Kovács Jenő tulajdonában lévő 11 darab régiségről. Ezek Móra Ferenc haláláig Kovács Jenő tulajdonát képezték, most ruházta át a tulajdonjogot a vásárhelyi múzeumra. Szeged városa nem követelhet ásatási, szállítási és egyéb költségeket, mert nem Móra Ferenc, hanem Kovács Jenő ástatta és tisztította meg ezeket a leleteket.

Gravácz Ferenc megmutatta nekünk azt az átvételi elismervényt is, amelyet 1928 május 29-én maga Móra Ferenc írt alá. Ennek szerinti szövege a következő:

Átvételi elismervény.

amely szerint a szegedi múzeum Kovács Jenő hódmezővásárhelyi földbirtokos urtól ideiglenes letétképen az alábbi kikötéssel átvette a következő, Kovács Jenő gyálaparti birtokán előkerült leleteket:

1. Vaspajzs dudor 6 drb aranyozott bronzszegéllyel (népvándorláskori),
2. vaskard (népv.),
3. fehér bronzból készült csengő (népv.),
4. ujlennyomatós díszű cserépedény (népv.),
5. mintázóval díszített cserépedény (népv.),
6. korongos sima edény, ép (népv.),
7. ugyanaz, csorbult (népv.),
8. ugyanaz, fülle letörve (népv.),
9. durvamivű korongatlan cserépedény (népv.),

látni, úgy keresztül fog gázolni rajtunk a történelem szekere.

— Addig még önértettel nézhetünk körül zárt sorainkon, amelyekben még nem akadt a mi zászlónkhoz hűtelen, soraink épek, együtt vagyunk s hiszem, hogy együtt is maradunk, mert csak így lesz erőnk megvédeni a reánk bízott nagy feladatokat és érdekeket. Poharamat emelem arra, hogy az összetartás gondolata és érzése maradjon meg épen és tisztán közöttünk.

Rövid beszédet mondott még Ottóvay Károly, aki megemlékezett a szabadelvű politika országos vezérééről, Rassa Károlyról.

A vacsora lelkes hangulatban ér véget.

10. kis cserépedény, nagy füllel (bronzkori), 11. orsókarika (bronzkori).

Kovács Jenő a múzeum levéltárában 239—1928. sz. a. iktatott levelében kijelenti, hogy a nála talált és birtokában lévő összes óskori leleteket megőrzés végett, letétképpen engedi át a szegedi múzeumnak arra az időre, míg Móra Ferenc lesz a vezetője.

A szegedi múzeum ezen kikötést tudomásul veszi, kötelezőnek ismeri el, a tárgyakat „Kovács Jenő vásárhelyi földbirtokos letéte“ jelzéssel látja el s állítja ki.

1928 május 29.

Móra Ferenc,
múzeumigazgató.

Vásárhely ezen okirat alapján kéri a régiségeket és most már perrel is fenyegetődzik. Remélhető, hogy ez a kérdés mégsem fogja foglalkoztatni a bíróságokat, hogy sikerül valamilyen módon megegyezni és megértetni Vásárhellyel, hogy Móra Ferenc által világhírűvé tett szegedi múzeumban mégis csak méltóbb helyen vannak a kopáncsi régiségek, mint Vásárhelyen.

»El fog következni az igazi március«

Szociáldemokrata gyűlés a Munkásotthonban

(A Délmagyarország munkatársától.) A szociáldemokrata párt rókus pártszervezete szerdán este a Munkásotthonban gyűlést tartott. Az aktuális politikai és gazdasági kérdésekről dr. Valentiny Ágoston tartott előadást.

Bevezetőben március tizenötödikének jelentőségét ismertette. Arról szólt, hogy ma már hivatalos ünnep Március 15-ike, habár megállapítható, hogy a mostani ünnep és a nem egészen százéves március tizenötödike között nagy a különbség.

— Most a világon szerte a szabadságot akarják kiirtani — mondotta. Hol van az a szólás- és sajtószabadság, amelyről olyan sokat fogunk beszélni a holnapi ünnepnapon. De a szomorú, sivar jelen ellenére is biznunk kell, hogy az igazi március tizenötödike el fog következni.

— A szociáldemokrácia egyes államokban most átmenetileg háttérbe szorult. De pillanatnyi sikertelenségeken nem szabad elkeseredni. Ott vannak az északi államok és ott van a legutóbbi londoni közvéleményi választások eredménye. A mai Németországban egyáltalán nem jobb a munkásosztály helyzete és nem fog javulni később sem. Akkor majd rájönnek arra, hogy a nacionalista eszmékkel félrevezették őket. Ugyanez a helyzet fog bekövetkezni Ausztriában is.

Előadásának további részében a gazdasági és külpolitikai helyzettel, főként a Dunamedence problémájával foglalkozott dr. Valentiny. Ha a gazdasági kérdéseket nem sikerül rövidesen megoldani — mondotta —, akkor a rendkívül gazdasági válság a legsúlyosabb krízisbe fogja sodorni az egész civilizációt. Befelező szavaiban a pártszervezet fontosságáról és az egyéni agitáció eredményességéről beszélt.

Dr. Valentiny élénk figyelemmel kísért előadásáért a nagyszámú hallgatóság lelkes tapsal mondott köszönetet.

Belvárosi Mozi

Utolsó nap

A budapesti Royal Apolló kitűnő ujdonsága

Csók a tükör előtt

Fodor László színművének filmvátozata.

Széchenyi Mozi

Ramon Novarro és Myrna Loy együtt egy oszadászép filmben:

Kairói éjszaka